

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

О.О.Жигло, О.В.Кір'янова, О.Ю.Малюкова

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ
ЗАНЯТЬ
З ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ
СПРЯМУВАННЯМ)»

(для студентів 1 курсу денної форми навчання напрямів підготовки:

6.030601 – «Менеджмент»;

6.070101 – «Транспортні технології (за видами транспорту)»;

6.140101 – «Готельно-ресторанна справа»;

6.020107 – «Туризм»)

Методичні вказівки до самостійної роботи та проведення практичних занять з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» (для студентів 1 курсу денної форми навчання напрямів підготовки: 6.030601 – «Менеджмент»; 6.070101 – «Транспортні технології (за видами транспорту)»; 6.140101 – «Готельно-ресторанна справа»; 6.020107 – «Туризм») / Укл.: Жигло О.О., Кір'янова О.В., Малюкова О.Ю.– Х.: ХНАМГ, 2009. – 35с.

Укладачі: О.О.Жигло,
 О.В.Кір'янова,
 О.Ю.Малюкова

Рецензент: О.С.Пономарьов

Рекомендовано кафедрою мовної підготовки, психології та педагогіки,
протокол № 8 від 19 березня 2009р.

ПЕРЕДМОВА

Ці методичні вказівки призначені для студентів 1 курсу денної форми навчання, які вивчають курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)». Їх мета – допомогти студентам здобути навички практичного застосування теоретичних знань, отриманих під час лекційних занять.

Методичні вказівки складаються з 9 занять, що відповідають програмному матеріалу курсу і містять навчальні матеріали зі стилістики, лексики, граматики, фразеології української мови, а також вправи на оволодіння нормами усного та писемного ділового мовлення.

Виконання поданих завдань допоможе студентам поглибити знання з української мови та сприятиме формуванню їх мовленнєвої культури.

ЗАНЯТТЯ 1

1. Знайдіть помилки в оформленні документів. Відредагуйте їх.

Зразок 1.

Директору НІІ «Хімпром»
Сватову П.А.
від Вахрушева Миколи
Андрійовича, який проживає
за адресою: (м. Харків, вул.
Мирна, 5, кв.14).

З а я в а

Прошу звільнити мене з моєї посади в зв'язку з власним бажанням.

2. жовтня 2009 р.

(підпис) Вахрушев М.А.

Зразок 2.

Директору харківської
гімназії № 3 м.Харкова
Проценку Альбіні Василівні

З а я в а

Прошу зарахувати мене на посаду вчителя біології.

1. Автобіографія.
2. Копія диплома про закінчення освіти.
3. Трудова книжка.
4. Особистий листок з обліку кадрів.

2. Запишіть подані слова українською мовою.

Аренда	предприниматель	отчисления	ссуда
пошлина	ущерб	взнос	расходы
взыскание	сделка	налогообложение	
смета	отчёт	снабжение	

3. Зробіть правильний вибір слів.

1. Головуючий (розгорнув, розкрив, відкрив, відчинив) чергове засідання профспілкового комітету.
2. Сьогодні по телебаченню виступатиме (нинішній, діючий, чинний, теперішній, існуючий) президент.
3. Я (гадаю, вважаю, рахую), що проект реконструкції старої частини міста затвердять.
4. (Відношення, відносини, взаємини, стосунки) цих двох керівників склалися протягом кількох років.
5. Безперечно, що ці два факти не можна (зв'язувати, пов'язувати, з'єднувати, поєднувати).
6. Зазначену суму треба негайно (перерахувати, перевести, переказати, передати) на наш розрахунковий рахунок.
7. У цих документах (зустрічаються, трапляються, попадаються) грубі помилки.
8. (Уздовж, на протязі, упродовж, протягом, уподовж) усієї подорожі ми жодного разу не зупинялися.
9. Комп'ютери в нашому офісі (знаходяться, містяться, перебувають, розташовані) у великій наріжній кімнаті.
10. В університеті я (одержав, здобув, отримав, набув, дістав) вищу освіту.

ЗАНЯТТЯ 2

1. Відредагуйте подані документи.

Зразок 1

Декану факультету
Харченко С.В.

Пояснювальна записка

Я спізнився на першу пару сьогодні, бо їздив в лікарню.

Студент 1 курсу вашого факультету Сергієнко Антон (підпис)

Зразок 2

Начальнику цеху № 5
Акціонерного товариства
Петрушенка Ф.Д.

Доповідна Записка

На другій зміні сталося таке: Смоляков Костянтин порушив правила експлуатації конвеєра. Через це трохи не сталося аварія.

25.09.2009

Майстер дільниці

2. Подані прізвища запишіть українською мовою.

Буслаев	Зоин	Свечкин	Афанасьев
Григорович	Ёлкин	Купецкий	Виноградов
Гурьин	Малик	Толмачёв	Пригорный
Иващенко	Цыганов	Снегов	Фадеев
Ермаков	Вольных	Бабич	Тёркин

3. Відредагуйте подані словосполучення.

Велика ярмарка	важкий путь
захисний імунітет	приймав участь
семеро комп'ютерів	одержати навики
по місцю роботи	три випадка
мішати спілкуватися	потерпіти невдачу
об'явити приказ	здавати екзамени
відноситися сумлінно	рішитися на вчинок
вільна вакансія	бувший директор

4. Відредагуйте подані речення.

1. Обговорюючи екологічні проблеми, була створена комісія по охороні навколишньої середовища.
2. Прийшло повідомлення про ядовиті виброси хімічного комбінату.
3. У лікарні до мене відносилися уважно, і я швидко вилічився.
4. Треба негайно прийняти строгі заходи.
5. Нам сильно повезло, ми вчасно отримали стипендію й встигли взяти квитки на поїзд.
6. Колега розповів мені про нові заходи, що заплановані на наступний місяць.
7. Постачальники прислали вантаж несвоєчасно.
8. Лікування нежиті слід починати з перших ознак.
9. На площі зібрався натовп школярів, що закінчили школу.
10. Ательє запрошує на роботу одну швею та два грузьки.

ЗАНЯТТЯ 3

1. Відредагуйте поданий документ. Додайте необхідні відомості.

Автобіографія

Черевченка Анатолія,

1985 р.н.

У 2002 році вступив в ХНУ ім. В.Н.Каразіна на історичний факультет. У 2007 році закінчив навчатися, отримавши спеціальність «Викладач історії». Того ж року почав працювати у ЗОСШ № 7 м.Павлоград вчителем.

Живу з батьками та братом.

Домашня адреса: м.Павлоград, пров. Ясний, 31, кв. 9.

16.11.2009

підпис

2. Запишіть подані імена та по батькові у формі кличного відмінка.

Тихін Юхимович	Антоніна Силантіївна
Данило Йосипович	Соломія Любомирівна
Гордій Кіндратович	Зорина Мифодіївна
Лазар Макарович	Лідія Станіславівна
Федір Хомич	Анфіса Овер'янівна
Зиновій Єпіфанович	Наталія Терентіївна
Гнат Климентійович	Стефанія Власівна

3. З якими із запропонованих прикметників сполучаються іменники відносини, взаємини, стосунки, ставлення, відношення.

Виробничі	родинні	доброзичливі	міжнародні
господарські	громадські	грошові	ворожі
промислові	дипломатичні	товарні	класові

кредитні	земельні	майнові	уважні
суспільно-політичні		економічні	

4. Підберіть українські відповідники до слів іншомовного походження.

Девальвація	екстравагантний
дилетант	електорат
дикція	інваріантний
еволюція	інгредієнт
егіда	інертний
екземпляр	ініціатива
екіпіровка	інкримінувати

5. Відредагуйте подані речення.

1. Нарешті разом з делегацією всі присутні пішли в актовий зал.
2. У минулому місяці передовим авангардом був Запорізький філіал.
3. Важко рішитись й прийняти це пропозиція.
4. В день на наш адрес прийшла по пошті цінна бандероль.
5. Ваші власні інтереси захищатиме досвічений адвокат.
6. Легкова з офіційними лицями мала виїхати у одинадцять ранку.
7. Більш модернізованіший корпус буде запущено в наступному році.
8. Залізнодорожна каса була закрита на переучот.
9. Друзі допомогли нам перемогти усі труднощі.
10. Після успішної кругосвітної подорожі мандрівники на решті повернулися до дому.

ЗАНЯТТЯ 4

1. Відредагуйте поданий документ. Додайте необхідні відомості.

резюме

Лапченко Катерина Андріївна

Мета: заміщення вакантної посади редактора журналу «Підприємець»

Освіта: закінчила Педагогічний університет

Досвід роботи: з 1998 по 2003 рік працювала учителем української мови та літератури у ЗОСШ № 26 м.Харкова. З 2004 по 2007 рік була редактором газети «Ранок»

Додаткові відомості: володію ПК.

2. Розкрийте дужки, поставивши слова у потрібному відмінку.

Площа (Тарас Шевченко);	з секретарем (Петро Найда);
у бухгалтера (Віра Мотрич);	при директорові (Сергій Осика);
для уповноваженого (О.Музиченко);	за участю (Ганна Чубач);
відповідального (Савелій Рубченко);	від керівника (Семен Горенко);
пам'ятник (Леся Українка);	вулиця (Олександр Бойченко);
фонд імені (ВасильСимоненко);	музей (Олександр Довженко);
заступникові (Михайлина Ярова);	портрет (Іван Мазепа);
вулиця (Герої Севастополь);	панові (Георгій Омельчук).

3. Зробіть правильний вибір слів.

1. Літак було знято з виробництва (у зв'язку з, з-за, завдяки, в силу – його конструктивні недоліки).
2. Відмовити (по причині, у зв'язку з, з-за, через – відсутність належних приміщень).
3. Вирішити питання (з, про, через – постачання дизпалива).

4. Подати заяву (про, на, по – звільнення).
5. Рішення прийнято (відповідно до, відповідно з, у відповідності до, згідно з – наказ).
6. Робота виконана (з, по, відповідно до – план).

4. Утворіть від поданих імен жіночі та чоловічі форми імен по батькові.

Андріан	Іраклій	Аркадій	Кирило
Борис	Лаврентій	Вікентій	Мар'ян
Гаврило	Савелій	Георгій	Тихін
Демид	Феодосій	Єлісей	Юлій
Захар	Яким	Віктор	Юрій

5. Відредагуйте подані речення.

1. На цегляному заводі дуже велика текучість кадрів.
2. Приказ про празничні вихідні об'явили вечером.
3. Відпечатаний тираж афіш послали в агенство по пошті.
4. Чергуючі забезпечували хороший порядок.
5. Комісія по перевірці знайшла багаточисельні недостатки.
6. Сторони домовилися про влаштування спільних міроприємств.
7. Срок дії приказу стік у прошлому році.
8. Сьогодні можна заказать підписні видання.
9. По факсу прийшло нове повідомлення.
10. Довга переписка між двома арендними підприємствами скінчилася в арбітражному суді.

ЗАНЯТТЯ 5

1. Відредагуйте поданий документ.

Характеристика

на Товмаченко Сергія Івановича,
студента 1 курсу ХНАМГ

Товмаченко С.І. навчається в нашій Академії з 2007 року. Є сумлінним студентом. Гарно поводить ся з усіма. Завжди ввічливий та охайний. Має легку вдачу, сірі очі, біляве волосся. Веселий, привітний. У позанавчальний час відвідує секцію вільної боротьби. Приймав участь у змаганнях і зайняв друге місце. Всі у групі його люблять.

Зауважень нема.

17.03.2009

Декан ф-ту

підпис

Веремейко К.Б.

2. Доберіть українські відповідники до слів іншомовного походження.

Реанімація

стабілізація

симулювати

фіктивний

синхронний

цензура

специфічний

шаблон

симптом

статичний

селекція

трансформація

3. Розкрийте дужки. Зробіть правильний вибір слів.

1. Підприємство, (здійснювати) свою діяльність і (домагатися) цілей, спрямованих на задоволення попиту споживачів на товари і послуги, застосовує певні засоби.

2. (Аналізувати) товар як інструмент маркетингу, потрібно звернути особливу увагу на концепцію життєвого циклу товару, що ґрунтується на постулаті: кожен товар чи послуга мають свій період дії, протягом якого продукт проходить різні стадії, (починати) з введення товару у виробничу програму і до його виведення з неї.
3. (Простежити) тривалість життєвого циклу товару, можна сказати, що він зумовлений кількома моментами: типом товару, ступенем конкуренції, техніко-технологічними факторами і поведінкою покупця.
4. У сучасних умовах держава, (опиратися) на засади ринкової економіки, поступово послабить свою роль у визначенні цієї політики.
5. (Застосовувати) політику єдиних цін, товаровиробник однаково розподіляє товар між покупцями без урахування їх платоспроможності.

4. Від поданих іменників утворіть прикметники.

Надлишок	інвестиція	акціонер
якість	прибуток	банк
кошторис	фірма	криза
чек	готівка	суспільство
біржа	депозит	план
рентабельність	спонсор	бухгалтер
баланс	кредит	галузь
товар	оренда	податок
валюта	холдинг	

ЗАНЯТТЯ 6

1. Відредагуйте поданий документ. Додайте необхідні відомості.

Доручення

Я, Лубенко Марина Олександрівна, паспорт серії ... №, виданий 10.12.99 Київським ЗВ ХМУ УМВС України в Харківській області, доручила одержати мою заробітну плату за вересень Степанову О.В.

11.10.2009

підпис

Начальник цеху №1

підпис

2. Доберіть українські відповідники до слів іншомовного походження.

Ізолювати	інтерпретація	ілюзія
Імпонувати	кастинг	імунітет
Інсинуація	композиція	інтервал
Інтервенція	комунікабельний	інцидент
Коаліція	компетенція	компроміс

3. Зробіть правильний вибір слів.

1. Після перевірки ми провели (загальні, спільні) збори колективу.
2. Нас не (ознайомили, познайомили) з наказом.
3. Комісія прийняла (правильне, вірне) рішення.
4. (За результатами, за наслідками) перевірки виявлено велику нестачу матеріальних цінностей.
5. Прізвища членів комісії слід (розташовувати, розміщувати) в алфавітному порядку.
6. Ми виконали поставлені перед нами (завдання, задачі).

7. Запрошені особи (засвідчили, посвідчили, завірили) підписами акт про нещасний випадок.
8. Повідомлення надійшло на (ваш адрес, вашу адресу).
9. Акт було складено у трьох (примірниках, екземплярах).
10. Під час ревізії виявлено (нестачу, недостачу) коштів.

4. Відредагуйте подані речення.

1. Представники делегацій заключили договір про співробітництво.
2. Керівництво нашого підприємства рахує, що ваша фірма невчасно розраховується за представлені послуги.
3. По слідуючому питанню виступить голова комісії.
4. Сучасні форми переписки склалися понад 150 років тому.
5. У засіданні приймали участь представники різних організацій.
6. Ще одна стаття розходів нашого об'єднання – охорона оточуючого середовища.
7. Не дивлячись на тяжкі погодні умови, фермери добилися певних результатів.
8. Підвести підсумки дискусії про присвоєння вченої ступені поручили голові Вченої ради.
9. В обов'язки секретарші входить ведення документації.
10. Після підписання відповідних бумаг угода вважається укладеною.

ЗАНЯТТЯ 7

1. Відредагуйте поданий документ.

Розписка

26 липня 2009 року я Ніколаєв Максим Юрійович узяв в борг гроші у Степанченко І.Т., які обов'язково поверну не пізніше 9.X.2009.

підпис

(Ніколаєв)

Підпис засвідчено 27.7.09

підпис

2. Запишіть подані слова українською мовою.

Жалоба	основание	запрос
залог	поощрение	избыток
льготы	сбережения	наём
небрежность	халатность	несогласие
отмена	порицание	совещание

3. Доберіть українські відповідники до слів іншомовного походження.

Абсурд	аргумент	анархія
авторитет	асиміляція	антипатія
адепт	асортимент	анулювати
аналогія	баланс	бартер

4. Зробіть правильний вибір слів.

1. Керівники названих господарств (не здійснюють, не виконують) своїх обов'язків.
2. У складанні тексту договору (брали, приймали) участь як фізичні, так і юридичні особи.
3. Збори акціонерів (оголосили, проголосили) відкритими.
4. (Подати, дати, надати) допомогу малозабезпеченим.
5. Правил дорожнього руху необхідно (дотримуватися, дотримувати).
6. Звіт про підготовку (жилого, житлового) фонду до зими.
7. Звіт про виконання (завдань, задач) з (запровадження, використання) передових методів (керування, управління).
8. Звіт про (стан, положення, становище) техніки і надходження (палива, пального).
9. Звіт про хід (збирання, збору) врожаю, про стан (посівів, сівби) озимих культур.
10. Звіт про (закупку, покупку, закупівлю) (лишків, надлишків, залишків) молочної продукції.

ЗАНЯТТЯ 8

1. Відредагуйте поданий документ.

Довідка

Довідку видано у тому, що студентка Фролова Інна Михайлівна дійсно навчається на 1 курсі економічного факультету ХНАМГ.

Ця довідка видана їй для пред'явлення її по місту вимагання.

Ректор

проф. Шутенко Л.М.

Підпис

Студентка

Фролова І.М.

Підпис

2. Доберіть українські відповідники до слів іншомовного походження.

Конкуренція	мораторій	конфронтація
Легальний	орієнтація	лідер
Ліквідація	реанімація	локалізація
Монолітний	селекція	оптимальний
резонний	парадоксальний	

3. Зробіть правильний вибір слів.

1. Ми (підняли, порушили) питання про доцільність такого обміну.
2. Приватизація державного майна сприятиме стабілізації ринкових (відношень, відносин, взаємин, стосунків).
3. Директор (місцевого, міського) Будинку культури має (організаторські, організаційні) здібності.
4. Ви пропонуєте (прийняти, взяти) участь в обговоренні пропозицій.

5. З метою (проведення, здійснення) спільних робіт ми (подовжимо, продовжимо) термін (дії, чинності) договору.
6. Ви просите (дати, надати) матеріальну допомогу.
7. Ви (не познайомили, не ознайомили) нас із причинами затримки вантажу.
8. Ми (надсилаємо, посилаємо, висилаємо) Вам другий (примірник, екземпляр) листа.
9. У листі (приведено, наведено) цікаві факти.
10. (Положення, становище, стан) фінансів товариства «Просвіта» стало складним.

ЗАНЯТТЯ 9

1. Відредагуйте поданий документ.

Протокол
про збори колективу орендного підприємства «Динамо»,
що сталися у січні 2009 р.
У м. Кременчук

Повістка дня

1. Звітний доклад генерального директора В.Ю.Пилипченка.
2. Затвердження проекту реконструкції головного корпусу.
3. Інше.

Присутні: гендиректор Пилипченко В.Ю., головінженер Вольський Д.А.,
главбух Буличова Н.О., члени колективу в складі 45 робітників.

I. Слухали 1. Звіт В.Ю.Пилипченка про працю колективу в 2008 р.
2. Співдоклад директора філіалу ОП «Динамо».

Ухвалили – Визначити результати задовільними.

II. Слухали – Інформацію замісника директора Б.Ф.Малишенка про результат
незалежної екологічної експертизи.

Ухвалили – 1. Замінити вентилятори й фільтри в цехах.

2. Побудувати запасний пожежний вихід.

3. Відповідаючим назначити гол.інженера Вольського Д.А.

III. Слухали: Заяву технолога Гринченка Є.І. про надання йому путівки до
оздоровчого профілакторію.

Ухвалили – Предоставити Гринченку Є.І. путівку.

Додатки: 1. Доклад В.Ю.Пилипченка.

Голова	підпис	Воронов Л.К.
Секретар	підпис	Разіна О.П.

2. Відредагуйте поданий документ.

Витяг з протоколу за № 43 від 20 березня 2009 р.
про надання путівки

Слухали: заяву викладачки кафедри філософії Подгорной Катерини Олександрівни про надання їй путівки для лікування в кардіологічний санаторій «Ліпова роща».

Ухвалили: дати Подгорной К.О. путівку у санаторій.

Голова	підпис
Секретар	підпис

3. Запишіть словосполучення українською мовою.

Акцизное обложение	амортизационные отчисления
ассоциация предпринимателей	балансовый отчёт
банковский перевод	бартерная сделка
безвозвратная осуда	безналичный расчёт
биржевая сделка	в рассрочку
вакантная должность	приходная ведомость
платёжная ведомость	паевой взнос

4. Відредагуйте подані речення.

1. Перша прем'єра театру сталася у грудні.
2. Свою особисту думку можна виразити на протязі перерива.
3. Сьогодні в три години ночі необхідно зупинити два агрегата.
4. Фірмі потрібний освідчений спеціаліст, щоб в цьому році не понести великих втрат.
5. Ми за коротенький період часу успіли скінчити будівництво комбінату.
6. Через три дні у відділення з кадрів поступила моя власноручно написана автобіографія.
7. Для капітального ремонту нам підійде любий якісний стройматеріал.

ТЕКСТИ ДЛЯ ПЕРЕКЛАДУ

Текст 1.

Необходимость обеспечения жизнеспособности организации в современных условиях накладывает огромную ответственность на ее руководителей. Неизмеримо растет цена каждой допущенной ошибки при принятии решений, порой требуется оперативная корректировка принятых решений. Для всего этого необходима качественная, т.е. своевременная, достоверная и полная информация. В статье обозначены два направления для достижения этой цели: системный контроль за деятельностью организаций на базе мониторинга их отчетности и комплексный экономический анализ.

Одной из основных задач системы внутреннего контроля организации и службы внутреннего аудита, в частности, является обеспечение менеджеров качественной информационной базой для принятия управленческих решений. Качество предоставляемой информации в данном случае определяется ее своевременностью, достоверностью и полнотой.

Информация о финансово-хозяйственной деятельности, состоянии финансов и имущества поступает руководителям организации из двух источников.

Текст 2.

Существующая в Украине неполнота рынка капитала обнаруживается также при кредитовании мелкого предпринимательства, что становится причиной ограничения их развития. В подобной ситуации государству необходимо участвовать в обеспечении капиталом малого бизнеса: или частично гарантируя возврат кредитов, или кредитую его на условиях более льготных, чем те, которые предлагаются частными кредиторами. В противном случае предложение капитала мелким предпринимателям может оказаться недостаточным или недоступным по своим условиям. Несостоятельность рынка связана также с внешними эффектами. Экономическая деятельность людей

порождает внешние эффекты, названные так потому, что они не улавливаются рыночным механизмом, а следовательно – частично или полностью "выскальзывают" из-под его влияния. Иначе говоря, эта несостоятельность – внешние эффекты производства и потребления – стала причиной участия государства в хозяйственной деятельности при рыночной модели экономики. Она влияет не только на продавцов и покупателей товаров и услуг, но и на "третьих" лиц, не участвующих в производстве и потреблении соответствующих товаров.

Текст 3.

Недостатки государственного обеспечения потребностей общества в частных товарах не всегда свидетельствует, что во всех случаях целесообразно предоставлять такую возможность лишь частному сектору. Иногда предоставление таких частных благ, как медицинские услуги, образование и обеспечение жильем, берет на себя государство. Одна из основных причин, которая обуславливает необходимость участия государства в обеспечении общества такими товарами и услугами, – это проблема социальной справедливости, не поддающаяся решению чисто рыночным путем.

Распределение благ можно изменить также через распределение ресурсов, которые имеет в своем распоряжении общество. Но сам рынок лишен механизма, который бы позволял это сделать. Сам он устанавливает экономическую справедливость в том смысле, что более компетентный, более толковый предприниматель, имевший в своем распоряжении большие и лучшие ресурсы, оказывается в лучшем экономическом положении, и наоборот. Именно в этом заключается рыночное значение экономической справедливости: каждый получает за свой труд. К тому же конкуренция вынуждает в соответствии с потребностями членов общества эффективно распределять ресурсы (труд, капитал, землю, знания и предпринимательские способности) по разным сферам и отраслям экономики.

Текст 4.

Следовательно, распределение, обеспечиваемое рыночным механизмом в условиях совершенной конкуренции, не означает социального равенства. Для приближения к нему необходимо государственное перераспределение благ. В этом заключается одна из функций государства в рыночной экономике.

Таким образом, в условиях переходной экономики рыночная система – вследствие внутренне присущих ей несостоятельности – не способна самостоятельно, без вмешательств извне, решить все проблемы обеспечения потребностей общества в необходимых ему товарах и услугах. Поэтому государство должно взаимодействовать с рынком там, где обнаруживаются рассмотренные несостоятельности рыночного механизма, а именно: нейтрализовать разрушительное действие монополии, обеспечивать предпринимательство достоверной информацией в достаточном объеме, дополнять рынок страховых услуг мерами по обеспечению общественно нормального достатка, поддерживать социальное равенство в обществе как предпосылку для стабильности рыночных преобразований. При таком взаимодействии агентов экономических отношений, которые действует на рынке на свой страх и риск в собственных интересах, конкуренция принуждает их делать то, что удовлетворит потребности общества.

Текст 5.

На этих рынках компания выбирает те или иные модели ведения подходящего им бизнеса. Даниэлем Дженелом выделяются несколько основных направлений или бизнес-моделей. Первое направление связано с продажей рекламного места в информационных виртуальных пространствах. Это модель ведения бизнеса информационных провайдеров. Другое направление для компаний-производителей программного обеспечения связано с созданием и распространением новых и обновленных программных продуктов посредством сети Интернет. Следующее направление – создание электронных библиотек, платных подписок. Возможно также построение бизнеса по проведению

консультаций, обучения через сеть. Ну и, конечно же, он-лайновая продажа для сетевых товаров или традиционных торговых компаний.

Таким образом, важной особенностью структуры собственности высокотехнологичных информационных компаний является взаимоотношение субъектов: владельцы инвестиционного капитала – владельцы интеллектуального капитала. Если не хватает инвестиций, то даже самую передовую IT-компанию ожидает крах, что подтвердил кризис 2000 года. С другой стороны, технологическое отставание и отсутствие постоянных инноваций – достаточное условие для разорения компании, чему немало примеров в мировой практике.

Задача менеджмента в таких компаниях с точки зрения структуры собственности – поиск паритета между этими двумя субъектами – персоналом и инвесторами, т.е. между интеллектуальным и инвестиционным капиталом.

Текст 6.

Понятие дееспособности государства не ограничивается возможностью аппарата власти решить конкретные текущие задачи, а политика обеспечения этой дееспособности не сводится только лишь к административной реформе. Предпосылки эффективности и действенности государственной политики находятся прежде всего в экономической сфере и должны обеспечивать способность государства достигать стратегических ориентиров развития в соответствии с национальными интересами, решать проблемы, связанные с социально-экономическими процессами, соблюдать определенные приоритеты, а также нейтрализовать возможные угрозы выполнению поставленных задач с применением рычагов, присущих рыночной экономике.

Текст 7.

Ключевой в восстановлении процессов экономического воспроизводства украинских предприятий остается проблема защиты отечественного рынка тарифными и нетарифными средствами, увеличения его ёмкости благодаря

повышению спроса со стороны предприятий и населения, поддержки восстановления системы оптовой торговли и создания торговой инфраструктуры.

Необходимо в дополнение к основному бюджету разработать бюджет развития, который должен представлять собой программу государственных инвестиций и закупок с целью ускорения структурной перестройки экономики и повышения ее международной конкурентоспособности. Наполнение бюджета развития должно происходить за счет части налоговых поступлений, привлечения кредитных ресурсов коммерческих банков на льготной основе, связанной денежной эмиссией для целевого инвестиционного кредитования. Во исполнение Указа Президента Украины об амнистии доходов, скрытых от налогообложения, требуется разработка долгосрочной государственной программы конверсии "теневых" капиталов. Главное содержание такой программы должно заключаться в определении последовательных мер по реабилитации "теневых" капиталов, не связанных с уголовными преступлениями.

Текст 8.

Одним из определяющих приоритетов административной реформы в Украине должен стать поиск таких механизмов разработки и реализации государственной политики, которые при минимальных затратах обеспечивали бы максимальную эффективность координации интересов субъектов отечественной экономики. Это выводит на первый план систему соответствующих деловых союзов на уровне отраслей и экономики в целом, которые способствуют оформлению корпоративных интересов экономических субъектов. Взаимодействие негосударственных институций с органами государственной власти в центре и на местах должно быть закреплено соответствующими нормативными актами и должным образом институировано через создание совещательных и консультативных советов различного назначения.

Целесообразно создать региональные агентства экономического развития, которые могли бы осуществлять консультационную, информационную работу на местном уровне и обеспечивать национальный экономический диалог. Такие агентства, помимо всего прочего, могли бы выполнять функции представительств центральной власти на местах для обеспечения прямой связи населения и субъектов хозяйствования, чтобы устранить возможное влияние бюрократии на районном уровне, областном уровне, для непосредственного контроля за осуществлением государственной политики местными органами власти и обратной связи с субъектами хозяйствования.

Текст 9.

Важным рычагом усиления действенности государства является расширение социальной базы государственной политики благодаря соблюдению социальных обязательств, непосредственной защите интересов малообеспеченных слоев населения. Нужно, однако, учитывать, что жизненный уровень подавляющего большинства населения определяется прежде всего получением доходов от активной экономической деятельности, а отсюда – дееспособностью предприятий и наличием условий для их устойчивого воспроизводства.

Следовательно, в практической и, что не менее важно, идеологической деятельности правительства следует перейти от "перераспределительной" модели борьбы с бедностью, характерной для развитых стран, к стратегии повышения доходов населения в результате экономического роста, увеличения занятости и загруженности отечественных предприятий.

Текст 10.

Бурное развитие малых предприятий наблюдается прежде всего в информационном секторе экономики, порождённом НТР. Они, как правило, предоставляют деловые услуги (программное обеспечение, консультирование и под.) большим компаниям. Организационно работа в этом секторе экономики

обобществляется как через контрактные соглашения, так и благодаря созданию разнообразных ассоциаций.

Взаимозависимость участников экономического процесса в условиях усиливается на основе технологического разделения труда. Подетальная (функциональная) специализация на межпроизводственном уровне обуславливает прямые связи между производителями и потребителями продукции. На практике она реализуется с помощью системы долгосрочных контрактных соглашений, создания так называемых индустриальных и предпринимательских сетей. Последние являются формой взаимодействия малых, средних и больших фирм, кооперации предприятий и научно-исследовательских учреждений.

Текст 11.

Как на национальном, так и на международном уровнях расширение разного вида прямых кооперационных связей свидетельствует о развитии непосредственно общественного характера труда. Он проявляется также в регулировании сферы трудовых отношений как на микро-, так и на макроуровнях со стороны государственных и общественных структур (трудовое законодательство, программы занятости, подготовки и переподготовка кадров, контроль за условиями труда и оплатой его). Такое регулирование происходит не только в рамках национальной экономики, а и выходит за её пределы. Этим занимается Международная организация труда, комиссии ООН, международные профессиональные объединения, которые совместно решают проблемы формирования трудовых ресурсов и эффективного их использования.

Подводя итоги, можно сделать такой вывод: непосредственно общественный характер труда проявляется в условиях широкого использования компьютерной техники и целенаправленного регулирования трудовых отношений как на национальном, так и на международном уровнях.

Мощным катализатором этих процессов является современная научно-техническая революция.

Текст 12.

Развитие торговли, и прежде всего расширение деятельности дистрибьютерских компаний, создаёт значительный спрос на современные логистические комплексы. Эти комплексы должны отвечать определённым параметрам по месту нахождения, инженерии и техническому оснащению. Как правило, эти комплексы стоят дороже, чем традиционные складские помещения, но арендаторы готовы платить достаточно высокую арендную плату. Это вызвано тем, что время и технологичность обработки грузов становятся в условиях острой конкуренции важными параметрами.

Дополнительным фактором, повышающим спрос на современные логистические комплексы, является их применение в качестве эффективного инструмента снижения расходов. Одной из главных статей затрат коллективных и розничных торговых компаний являются логистические затраты, т.е. потери, связанные с продвижением материальных потоков через компанию. Использование современных логистических комплексов вместе с применением эффективных методик управления запасами и минимизации логистических затрат значительно облегчают работу по снижению общих затрат компании.

Текст 13.

Труд является не только природным, а и общественным феноменом. Однако общественный характер труда на разных этапах исторического развития выступает в разных по степени своей зрелости формах. В начале человеческой цивилизации трудовые отношения осуществлялись в пределах племени или общины, члены которой, совместно владея ручными орудиями труда, добывали необходимые средства существования и совместно их

присваивали. Что-то подобное наблюдалось и в условиях натурального хозяйства, где использование ручных орудий труда, присвоение результатов его происходило в пределах крестьянской семьи, хозяйского имения. Поэтому труд на этих двух этапах имел преимущественно коллективный характер, поскольку связь между его субъектами замыкалась рамками определённых социальных групп.

В условиях товарного производства кооперативный характер труда усиливается. Этому способствует применение машин и функционирование рынка, с помощью которого обособленные производители устанавливают тесные связи, обмениваясь результатами своего труда. Характер последнего становится опосредованно общественным.

Текст 14.

С развитием товарного хозяйства рыночные по форме связи участников производства преумножаются и усложняются, наполняясь новым содержанием. Индивидуальный труд каждого работника всё непосредственнее проявляет свой общественный характер. Этот процесс основан на техническом прогрессе. Простая кооперация и мануфактура возникли на базе ручных орудий труда. Фабричная кооперация стала последствием применения машин. Дальнейшее разделение труда на основе машинной техники ведёт к появлению межпроизводственной кооперации, общенародной, а позднее и международной кооперации труда. Технический базис современного производства обеспечивает эффективное функционирование как больших и небольших хозяйственных объединений, так и огромного количества малых и средних предприятий, которые действуют на национальном и интернациональном уровнях. Существование больших многоотраслевых комплексов становится возможным благодаря применению высокопродуктивных гибких технологических систем, которые дают возможность изготавливать широкую номенклатуру изделий. Научно-техническая революция даёт также необходимые средства управления этими объединениями:

телекоммуникационные сети, быстродействующие системы контроля и обработки информации, надёжные транспортные средства. Кооперация труда в пределах таких объединений всё чаще преодолевает национальные границы.

ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ

1. Функції мови в суспільстві. Національна мова і духовна культура народу.
2. Функціональні стилі як суспільно обумовлена, внутрішньо об'єднана система мовних засобів.
3. Проблеми впорядкування й удосконалення сучасної української термінології. Соціолінгвістичні фактори використання української науково-технічної термінології у різних галузях.
4. Вживання вузькоспеціальних, загальнонаукових, міжнаукових термінів. Вимоги до терміновживання.
5. Уніфікація і стандартизованість мови і стилю офіційно-ділових документів.
6. Лексика і фразеологія офіційно-ділового стилю: канцелярські штампи, термінологія, граматичні особливості мови.
7. Текст службового документа, види текстів. Способи викладання матеріалу в документі.
8. Комунікативні якості офіційного мовлення.
9. Мовленнєві норми у професійно-службових стосунках.
10. Особливості усного публічного мовлення. Види й жанри. Культура діалогічного і монологічного мовлення.
11. Складові частини техніки мовлення: інтонація, дикція, артикуляція. Невербальні засоби в усному публічному мовленні. Логіко-композиційне структурування усної публічної доповіді, ділової дискусії.
12. Аналіз мовленнєвої поведінки в ситуаціях професійно-ділових стосунків.
13. Критерії класифікації документів.
14. Усне та писемне ділове спілкування, його особливості і специфіка.

15. Професійна лексика у мові документа.
16. Поняття про книжні слова.
17. Іншомовна лексика в сучасній українській мові. Особливості вживання іншомовних слів у документації.
18. Особливості синтаксису в діловому мовленні.
19. Особливості вживання іменників, прикметників, дієслів, числівників у професійному мовленні. Складні випадки вживання прийменникових конструкцій.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. – К., 1991.
2. Бурячок А. Универсальный русско-украинский словарь. – К., 2000.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови. – К., 2001.
4. Глущик С.В., Дияк О.В., Шевчук С.В. Сучасні ділові папери. – К., 2006.
5. Зубков М. Російсько-український, українсько-російський словник. – Харків, 2001.
6. Зубков М.Г. Сучасна українська ділова мова. – Харків, 2003.
7. Кочан І.М., Токарська А.С. Культура рідної мови. – Л., 1996.
8. Український правопис /АН України. Ін-т мовознавства ім. О.Потебні; Ін-т укр. мови – К., 2000.
9. Ющук І. Практичний довідник з української мови. – К., 2000.

ЗМІСТ

Передмова.....	3
Заняття 1.....	4
Заняття 2.....	6
Заняття 3.....	8
Заняття 4.....	10
Заняття 5.....	12
Заняття 6.....	14
Заняття 7.....	16
Заняття 8.....	18
Заняття 9.....	20
Тексти для перекладу.....	23
Теми для самостійного вивчення	32
Рекомендована література.....	33

Навчальне видання

Методичні вказівки до самостійної роботи та проведення практичних занять з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» (для студентів 1 курсу денної форми навчання напрямів підготовки: 6.030601 – «Менеджмент»; 6.070101 – «Транспортні технології (за видами транспорту)»; 6.140101 – «Готельно-ресторанна справа»; 6.020107 – «Туризм»)

Укладачі: Жигло Оксана Олександрівна,
Кір'янова Олена Василівна,
Малюкова Ольга Юріївна

Редактор: М.З.Аляб'єв

Коректор: З.І.Зайцева

Комп'ютерний набір і верстка: О.В.Кір'янова, О.Ю.Малюкова

План 2009, поз. 607 М

Підп. до друку 20.05.09	Формат 60x84 1/16	Папір офісний.
Друк на ризографі	Умовн.-друк. арк. 1,7	Обл.-вид. арк. 1,9
Замовл. №	Тираж 200 прим.	

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ

61002, Харків, вул. Революції, 12